

Meslek Seçiminin Önemi ve Girişimcilik Tercih

The Importance of Choosing a Profession and Preference for Entrepreneurship

Çalışma Başvuru Tarihi: 17.03.2023

Çalışma Kabul Tarihi: 20.04.2023

Çalışma Türü: Araştırma Makalesi

Öğr. Gör. İbrahim BAYINDIR*

Filiz BAYRAM**

Anahtar Kelimeler:

Meslek,
Girişimcilik, Risk,
Tercih

ÖZET

Günümüzde insanlar ekonomik olarak geçinememe, işsizlik, tek gelirin yeterli olamaması gibi birçok nedenle gelirini arttırmak ya da gelir elde etmek için farklı mesleklere ve kendi işini kurmaya yönelmiştir. Kendi işini kurmak isteyen bireyler genellikle hayal ettikleri fakat zaman, maddi kaynak yetersizliği, başarısız olma korkusu gibi birçok nedenle hayallerini gerçekleştirememektedir. Günümüzde ise bu hayalleri gerçeğe dönüştürmeye yardımcı olacak birçok kurum bulunmaktadır. Bu kurumlar aracılığıyla iş kurma fikri daha gerçekçi bir hal almış ve birçok iş fikri projelendirilerek hayata geçirilmiştir. Meslek seçimi bireyin tüm hayatını etkileyebilmekte ve ileride mutsuz bir yaşantı ile sonuçlanabilmektedir. Meslek seçimini yanlış yapan bireylerde sevmediği işi yapmanın ortaya çıkardığı sıkıntı ve stres iş hayatını ve aynı zamanda aile hayatını etkileyebilmektedir. Bu durum toplumun yaşam kalitesini olumsuz şekilde etkileyen unsurlardan birisidir. Bireyler hayatı boyunca çeşitli kaygılar yaşayabilir ve bu kaygılardan biri de meslek seçiminden ve mesleği icra etmekten ortaya çıkan kaygılardır. Çalışan bireyler seçtikleri meslekleri sorgulayabilmekte, şu an kendilerini ne kadar mutlu hissettiklerini ve işlerinden aldıkları hazları değerlendirebilmektedir. Bu çalışmada meslek seçimi ve girişimciliğin önemine vurgu yapılmaya çalışılmıştır. İstihdamın artırılması, işsizlik oranlarının azalması ve kişilerin seçtiği mesleği severek yapması adına meslek seçimi ve girişimciliğin önemi anlatılmaya çalışılmıştır.

Keywords:

Job, Entrepreneur,
Risk, Preference

ABSTRACT

Today, people have turned to different professions and have started to establish their own businesses in order to either earn income or increase it because of many different reasons such as not being able to get by economically, unemployment, and most families' having a single income in a family. Individuals who want to start their own business cannot fulfill their aims due to many reasons such as lack of time, lack of financial resources, fear of failure and this is often reflected as their dreams. However, today there are many institutions that can help make these dreams come true. Through these institutions, the idea of starting a business has become much more realistic and many business ideas have been projected and implemented. The choice of profession can affect the individual throughout his life and may result in an unhappy life in the future. The depression and stress that show up in individuals who mischoose their professions and don't like their jobs can affect their work life and family life at the same time. This is one of the factors that negatively affect the quality of life of the society. Individuals may experience various anxieties throughout their lives, and one of these concerns is the anxieties arising from choosing and practicing a profession. Working individuals can question their professions and evaluate how happy they feel and the pleasure they get from their jobs. In this study, the importance of choosing a profession and entrepreneurship has been tried to be emphasized. The importance of career choice and entrepreneurship which is important for increasing employment, decreasing unemployment rates and finding suitable jobs for people has been also emphasized throughout the study.

* Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, ibayindir@nku.edu.tr, ORCID: 0009-0008-6403-6797.

** Tekirdağ Şehit Mehmet Şengül Orta Okulu Müdürü, filizercel@hotmail.com, ORCID: 0009-0002-2947-2987.

1. GİRİŞ

Meslek seçimi ve kendi mesleğini kurma günümüzde önemli sorun teşkil etmektedir. İşsizlik oranının yüksek oluşu, hane halkı sayısının fazla olması, geçim sorunu, bunlarının yanı sıra iş bulamamak gibi birçok sebep kişileri iş aramaya, iş değiştirmeye ve kendi işini kurmaya yöneltmiştir. Günümüzde genellikle eğitim öğretim hayatından mezun olan kişiler önce meslek seçmekte sonrasında iş kurma düşüncesine girmektedir. Bunun birçok sebebi olmakla birlikte;

- İşsizlik oranının fazla olması,
- İşin işçinin niteliğine uygun olmaması
- İş yerinde karşılaşılan mobbing
- Düşük ücret
- Çalışma şartlarının iyi olmaması
- Hane halkı sayısının fazla olması
- Geçim sıkıntısı vb. nedenlerle kişiler kendi işini kurmak istemektedir.

Meslek seçimi kişilerin hayatı boyunca yapacağı seçimlerin başında gelmektedir. Kişinin seçtiği meslek, yaşamındaki tüm sosyal ve psikolojik ilişkilerine etki etmektedir. Ülkemizde bu seçim 17-18 yaş civarlarında yani ergenlik döneminde gerçekleşmektedir. Gençlerin bu dönemdeki meslek seçimleri ve diğer tüm seçimleri de geleceklerini şekillendirmektedir.

İnsanlar seçecekleri mesleklerle birlikte aslında kişisel ihtiyaçlarını da karşılarlar. Kişi seçtiği meslekle para ihtiyacını karşılar. Bu sayede fizyolojik ihtiyaçlarını da karşılar. Aynı zamanda psikolojik ihtiyaçlarından olan kendini geliştirme, becerilerini değerlendirme, üretkenliğini artırma gibi ihtiyaçlarını da karşılamaktadır. Kişiyi mutlu edecek meslek, kişinin şahsi yapısına uyan ve ihtiyaçlarına cevap veren meslektir. Mesleki gelişim kavramı oldukça önemlidir. Bu kavram çocuklarda ve gençlerde meslek fikrinin nasıl ilerlediğini gösteren bir süreçtir. Bu kavramın meslek seçimine etkisi büyüktür.

2. MESLEK VE MESLEK SEÇİMİ

Literatürde meslek ile ilgili birçok tanım olmakla birlikte, meslek; belirli bir eğitimle kazanılan ve kazanç elde etmek için girişilen faaliyetlerin tümü olarak tanımlanabilir. Kişi bu mesleki faaliyetlerinin sonunda bazı doyumlar elde eder. Maddi kazanç elde etmek bu doyumların başında gelir. Kişi mesleği sayesinde psikolojik doyum da sağlar (Kuzgun ve Bacanlı, 2005). Meslek, insanlar için faydalı mal ve hizmet üretmek ve karşılığında para

kazanmak için yapılan, belli bir eğitimle kazanılan bilgi ve becerilere dayalı etkinlikler bütünü olarak da tanımlanabilir (Telman, 2004).

Mesleksel gelişim doğum, yaşam ve ölüm gibi bir süreci kapsar. Bu süreç içerisinde kendini tanıma yani kendine uygun mesleği seçmek, mesleğe başlamak, uyumlu bir şekilde devam etmek ve emekliliğe kadar olan bir dönemi kapsamaktadır (Kepçeoğlu, 1990).

Seçilen bir meslek, bireyin;

- Meslek seçimi kişinin karakterine ve niteliğine uygun olmalıdır.
- Kişi sevmediği bir mesleği yapmakta zorlanır
- Meslek seçimi doğru yapılmadığı takdirde kişi başarısız olur
- Devamlı çalışacağı insan kitlesini hatta eş seçimi bile olumsuz yönde etkilenir
- Çalışma hayatı boyunca bulunduğu çevre aynı özelliği taşır
- Hane halkının geçimi ve yaşam tarzı buna göre şekillenir
- Sorumluluk duygusunun oluşmaması ve işten kaçma gibi birçok nedenle meslek seçimi önemli olup bireyin tüm hayatını etkilemektedir (Tan, 1992).

Meslek seçimi bireyin tüm hayatını etkilemekle birlikte birçok nedenden önemli olmaktadır. Meslek seçimi genel olarak lise eğitimi bitiminde başlamakla birlikte bu yaş 17-18 olarak tanımlanır. Mesleğin doğru seçilmesi için bu yaşta bir birey yeterli bilgiye sahip olmayabilir. Bu süreçte başta aile olmak üzere eğitim öğretim hayatındaki öğretmenleri yol gösterici konumdadır. Öğretmenlerin birçoğu bu yaştaki bireylerin zekâsını ve niteliğini daha doğru keşfetmekte ve doğru mesleki seçimi yapması için bireyi kendi isteği doğrultusunda yönlendirmektedir. Bununla birlikte aile de kişinin meslek seçiminde önemli role sahiptir. Aile, kişilerin niteliğine uygun maddi ve manevi destek sağlamalı, seçmek istenilen meslek konusunda yardımcı olmalıdır. Bir kişinin veya kişiye yol gösterecek olan aile ve öğretmenlerin meslek seçimi ile ilgili dikkat etmesi gereken bazı durumlar mevcuttur. Bunlar;

- Mesleğin niteliği
- Mesleğin gerektirdiği fiziksel ve kişilerin özellikleri
- Mesleğin çalışma ortamı ve yapısı
- Mesleğin geleceği
- Meslekte işe alma koşulları
- Mesleğin mevcut ve gelecekteki avantajları ve dezavantajları
- Meslekte kariyer imkanı
- Mesleğin emeklilik koşulları

Meslek seçimi yapılırken dikkat edilmesi gereken hususların yanı sıra meslek seçimini etkileyen bazı faktörler bulunmaktadır. Bunlar;

- Rastlantılar
- Çevresel Faktörler
- Aile
- Bireysel koşullar
- Ekonomik şartlar
- Bireyin niteliği ve işe uygunluğu
- Mesleki eğitim ve mesleki tecrübe (Razon, 1999).

Meslek seçimi 17-25 yaşları arasında yapılmakla birlikte 17-18 yaşında ortaöğretimi bitiren kişilerin bir kısmı eğitim öğretim hayatına devam ederken bir kısmı ekonomik şartlar, geçim sıkıntısı, yüksek öğrenime devam etmek istememesi gibi birçok nedenle işgücü piyasasına girmeye çalışmaktadır. Burada önemli bir konu daha vardır iş ve meslek aynı kavramlar değildir. Kavram olarak birbirinin yerine kullanılmakla birlikte anlam olarak birbirinden farklıdır. İş, belirli bir işyerinde sürdürülen herhangi bir şey üretmek, ortaya koymak ve bir sonuç elde etmek için güç harcayarak yapılan çalışmadır. İş; Bilgi ve becerinin fiziksel olarak ortaya konulmasıdır (Usluer, 2005). Kişinin çeşitli gereksinimlerini karşılamak için emeğini kullanarak faaliyetlerde bulunması çalışma, bu faaliyetler sırasında üstlendiği rol ya da işlevler iş olarak tanımlanmaktadır.

Meslek ise eğitim sonucu bilgi ve beceriye dayalı mal ya da hizmet üretmek ve karşılığında para kazanma amacı ve kuralları olan bir sistem bütünü olarak ifade edilir (Kuzgun, 2003). Diğer bir tanımla meslek, belirli bir öğrenim ve tecrübe sonunda kazanılan bilgi ve beceriler yoluyla, belirli çalışma kurallarına uyularak yapılan çalışmalar olarak ifade edilebilir (Koçak, Kırtay & Kaya, 2017).

İşin başlıca özellikleri şu şekilde sıralanabilir;

- İş bir eylemdir
- İşin hane halkı ve toplumsal boyutu vardır
- İş doğru yapıldığında başarı ve mutluluk kaynağıdır
- İş kol ve beyin gücü gerektirir
- İşin üretim yapmak gibi amacı vardır.
- İş toplumun arz ve talep dengesini sağlar (Polat, 2017).

İş ve meslek kavramı birbirinden farklı olsa da iş arama kanalları aynıdır. Günümüzde teknolojinin gelişmesi ile iş aramak daha kolay hale gelmiştir. İşçi ve işvereni buluşturan

birçok site ve uygulama vardır. İnternetin iş arama ve bulma kolaylığı sağlmasının yanında geleneksel yöntemler de varlığını devam ettirmektedir. Başlıca iş arama yolları şu şekildedir;

- Tanıdıklar aracılığı ile iş arama
- İş yerine elden cv bırakma
- Çalışmak istenilen iş yerine telefon ve mail aracılığı ile ulaşma
- Gazete ilanları
- İnternet aracılığı ile başvuru

3. GİRİŞİMCİLİK

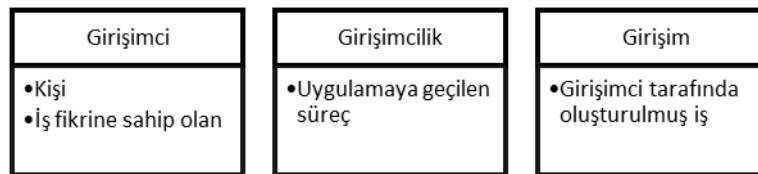
Günümüzde bireylerin kendi işini kurmaya olan yönelimi artmıştı. Bunun birçok nedeni olmakla birlikte çalıştığı işi sevmemek, nitelik farklılığı, ücret düşüklüğü, bağımlı çalışamama en temel sebepler arasında yer almaktadır. Kişiler bu sebepler nedeniyle kendi işini kurmaya yönelmiştir. Bu kişilere girişimci denir.

İstihdamın artırılması ve mevcut işsizlik oranlarının azaltılması ile ilgili en önemli önlemlerden biri girişimcilik ve girişimci sayısının artırılmasıdır. Girişimcilik yenilik ve yaratıcılığın en önemli kaynakları arasında yer almaktadır (Çöğürlü, 2016).

Girişimci kelime olarak girişmekten türemiş olup Fransızca “entre” ve “prendre” Türkçeye çevrildiğinde “bir şey yapma” anlamına gelmektedir. Girişimci kar ve büyümeyi hedefleyen ve bu hedef doğrultusunda karar ve risk alabilen kişilere denir (Öğüt, Şendoğdu ve Yılmaz, 2006).

Girişimci olan kişi diğer kişilerden farklı olarak yeni fırsatları ve yeni iş olanaklarını önceden görebilen ve bunu planlayıp hayata geçirebilmesi sebebiyle diğer insanlardan ayrılır. Girişimci, yeni kaynaklar keşfeden, yeni hizmet, mal ve mamul üreten ve en önemlisi girişimcinin eski sürecin devamını getirmek yerine yeni plan proje ile yeni bir süreç inşa etmesidir (Durna & Çiçek, 2012).

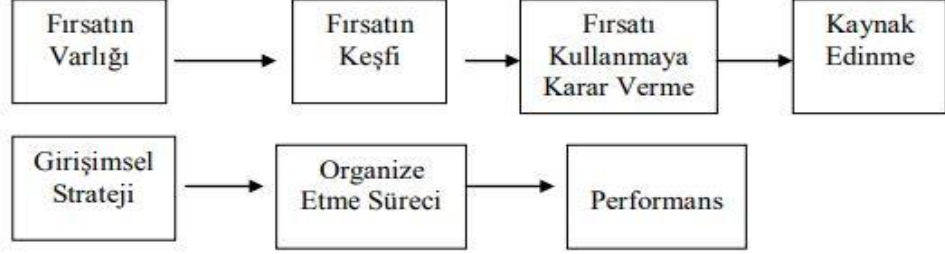
Murthy’e göre Girişimci, Girişimcilik ve Girişim birbirinden farklıdır ve bir süreci ifade eder.

Şekil 1. Girişimci, Girişimcilik ve girişim ayrımı Kaynak: (Murthy,2009. 41).

Girişimcilik ile ilgili literatürde birçok tanım bulunmaktadır. Tüm çalışmaların ortak noktası ise girişimci kişinin yenilik peşinde koşan ve risk alabilen kişi olduğu yönündedir.

Shane (2003: 12) Girişimcilik sürecini şu şekilde ifade etmiştir.

Kaynak: Shane 2003: 12.

Şekil 2. Girişimcilik süreci.

3.1. Girişimcilerin Kişilik Özellikleri

Günümüzde girişimcilik ekonomik kalkınma, istihdamda artış gibi önemli katkıları olması ile birlikte herkes girişimci olamamaktadır. Çalışmanın bu kısmında kimlerin girişimci olabileceğini, girişimcilerin ne gibi özellikleri olduğundan bahsetmek gerekmektedir. Girişimcilerin kişilik özelliklerine bakıldığında;

- Girişimci kişi açık olmalıdır
- Girişimci sorumluluk alabilmedir
- Girişimci dışa dönük olmalıdır
- Girişimci uyumlu ve ekip çalışmasına yatkın olmalıdır
- Girişimci kendisi, çevresi ve yaşadığı sorunlar karşısında duygusal ve psikolojik dengede olmalıdır
- Girişimci risk alabilmelidir
- Olabilecek belirsizliklere karşı tolerans gösterebilmelidir
- Başarma ihtiyacı olmalıdır
- Girişimci yenilikçi ve yeniliklere açık olmalıdır (Biçkes & Ören, 2011; Durak, 2011).

Bir kişinin, kişilik özellikleri yaşadığı toplum, aile yapısı, büyüdüğü çevre, gittiği okullar ve arkadaş çevresiyle şekillenmekle birlikte girişimcilik kişinin içinde var olan kendine özgü bir özelliktir. Bu özelliklerin başında risk alabilmesi gelmektedir. Girişimci kişinin, kişilik özelliklerinden biraz detaylı bahsetmek gerekirse;

Açık olma: Girişimci kişi, girişim hayalini kurduğunda bilinmezlikleri dahil ederek girişim sürecini başlatmaktadır. Bu süreç içerisinde girişim fikri oluştuktan sonra kendine ve yapmak istediği işe karşı açık davranmaktadır. İşin giriş, gelişme ve sonuç sürecini daha sonrasında değerlendirmektedir (Biçkes & Ören, 2011, s.3).

Sorumluluk Alma: Girişimci kişi, yapmak istediği işin artı ve eksileriyle sorumluluğunu alabilen kişidir. Kendi işini kurmak isteyen girişimcinin yapmak istediği işe karşı saygı ve disiplini yüksek olmalıdır. Disiplinli olmak ve sorumluluktan kaçmamak girişimcide olması gereken en önemli özelliklerden biridir.

Dışa Dönüklük: Girişimci kişi çekingen olmamalıdır. Yeni fikir üretmede, eleştirilere açık olmalıdır. Bununla birlikte girişimci yeni iş fırsatlarını kovalamak, yeni tedarikçiler bulmak ve yeni bir piyasaya girmek için insan ilişkileri kuvvetli ve dışa dönük olmalıdır.

Uyumluluk ve Ekip Çalışmasına Yatkınlık: Girişimci kişi lider ruhlu olmalıdır. Yapacağı iş ile ilgili yeni bir ekip kurmalı ve onlarla uyum içerisinde çalışmalıdır. Aynı zamanda ekip içerisinde uyumu da sağlamalıdır. Bununla birlikte girişimci kişi tedarikçileri, çalışanları ve müşterileri ile bir ahenk ve uyum içerisinde çalışmalıdır.

Duyusal ve psikolojik denge: Girişimci, iş fikrinin oluşması ve uygulamaya geçtiği andan itibaren maddi ve manevi birçok zorluk ve engel ile karşılaşacaktır. Bu engeller karşısında sağlam bir psikolojiye sahip olmalı ve duygusal olarak tutarlı olmalıdır. Duygusal veya psikolojik olarak yaşayacağı bir hezeyan kişiyi iş fikrinden caydırmaya neden olabilmektedir. Bu sebeple kişi iş fikrine ve kendisine güvenmeli duygusal ve psikolojik olarak yaşayacağı zorluklarla mücadele edebilmelidir.

Risk alabilme: Risk kelime anlamı olarak zarara uğrama ihtimali olarak tanımlanır. Bununla birlikte tehlikenin yanı sıra kazanma ihtimalini de içerisinde barındırır (Ömürbek & Kayalar; 2007). Girişimci kişinin en önemli özelliği risk alabilmesidir. İş fikrinin oluştuğu andan itibaren kazanma ve kaybetme, kar elde etme ya da zarar etme, başarılı olma ve başarısız olma gibi tüm olasılıkları kabul edip göze alabilmelidir. Girişimci böyle bir durum içerisinde ölçebildiği ve ölçemediği durumlara karşı en iyi ihtimal bulunan durumları seçmeli ve risk alabilmelidir (İşcan ve Kaygın, 2011; Erdem, 2001).

Başarma İhtiyacı: Girişimci için başarma ihtiyacı, kuracağı iş fikrinin başarıyla sonuçlanması için önemli kılmaktadır. Kişinin başarmaya olan inancının yüksek olması doğrultusunda kişinin başarılı olma olasılığı da artmaktadır (Hansemark, 2000). Girişimcilik iş fikri oluştuktan sonra zor ve meşakkatli bir süreçtir. Bu süreçte kişinin yüksek ve güçlü başarma

ihtiyacı, başarılı olması yolundaki en önemli motivasyon araçlarından biridir. Girişimcinin başarıma ihtiyacının yüksekliği diğer kişilere nazaran daha başarı olmasının anahtarlarından biridir (Koh, 1996; Ören ve Biçkes, 2011).

3.2. Girişimci Olma Nedenleri

Günümüzde girişimci olmak için birçok neden bulunmaktadır. Bunların başında ekonomik nedenler, geçinememe, bağımlı çalışmama isteği, ücret düşüklüğü, iş ve işçi arasında nitelik uyumsuzluğu ve gelirin yetersizliği gelmektedir. Bununla birlikte kişilerin girişimci olmak için nedenleri sadece bunlar ile sınırlı değildir. Kişinin girişimci olma isteği şu şekilde özetlenebilir;

- Kendi işini kurmak ve yönetmek
- Bağımlı çalışmama isteği
- Kendi başarısını elde etme isteği
- Daha yüksek gelir elde etmek ve kar elde etme isteği
- İşçi ve iş arasındaki nitelik uyumsuzluğundan kaynaklı mutsuzluk ve yetersizlik hissi
- İşsizlik
- Tanınmak, prestij ve itibar kazanma isteği
- Yeni iş fırsatlarını görme ve değerlendirme özelliği

Kısacası girişimcilik birçok kişisel özelliğin ve nedenin birikiminden oluşur. Bununla birlikte girişimciler yukarıda saymış olduğumuz özelliklerin hepsini taşımayabilir. Bazı girişimcilerde bu özelliklerin iki ya da üçü bulunmakla birlikte kişiye göre farklı özelliklerde gösterebilir (Tikici& Aksoy, 2013).

Girişimcinin tanımına ve kişilik özelliklerine bakıldığında ortak özellik olarak yenilikçi oluşu ve risk alabilmesi en önemli özelliklerdir. İş fikri oluştuktan ve uygulamaya konulduğu andan itibaren olabilecek tüm olumsuzluklara ve belirsizliklere karşı risk ve sorumluluk alarak krizi fırsata dönüştürme eğilimdedirler. Karşılaştıkları maddi ve manevi sorunları başarıma güdüsü ve özgüvenle çözebilecek yapıya sahip olmaları gerekmektedir. Özgüven ve disiplin bir girişimci için olmazsa olmaz denilebilecek duyguların başında gelmektedir. Başarıma duygusu girişimci için güç kaynağıdır. Girişimci kişi fark yaratma, yeniliklerin peşinde koşma, kimsenin göremediği iş fikirlerini hayata geçirme, sorumluluk ve risk alabilen, hırslı, azimli ve dışa dönük, iç ve dış kontrolü yüksek olma gibi özellikler taşımalıdır (Aydın, 2020).

3.3. Girişimci Kişiliğinin Oluşumunu Etkileyen Faktörler

Girişimciliğe etki eden faktörleri Hisrich (1995: 55-58) şu şekilde açıklamaktadır:

Aile: Yapılan araştırmalara bakıldığında girişimcinin ailesi, doğduğu çevre, akrabaları, ailesinin işi ve statüsü, büyüdüğü ortam ve kişiler girişimciyi doğduğu andan itibaren etkilemiş ve şekillendirmiştir. Aileden herhangi bir bireyin kendi işinin olması özellikle baba figürünün kendi işinin olması girişimcinin gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Bu hem erkek hem de kadın girişimciler için aynı etkiyi yaratmaktadır.

Eğitim: Girişimci kişinin eğitim almış olması çok önemlidir. Bu eğitim okul eğitimi olmakla birlikte çalışarak elde edilmiş eğitim de olabilmektedir. Gireceği işi, pazar analizini, iş fikri oluştuktan sonra izleyeceği adımları, eğitim ile daha kolay çözebilecek olup piyasada tutunması daha kolay olmaktadır. Bununla birlikte kendini iyi ifade etme, neler yapması gerektiğini analiz etme bakımından eğitilmiş ve dışa dönük kişiler iş fikrini hayata geçirmekte daha kolay yol almaktadır.

Kişisel değerler: Girişimci kişinin herkes gibi doğduğu, büyüdüğü çevreye göre karakteri şekillenir ve değer yargıları oluşur. Literatürde bu konu ile ilgili birçok çalışma olmakla birlikte ortak bir görüş sağlanamamıştır. Kişisel değer kavramı kişi özellikleri ile bağdaştırılmış olup girişimci kişinin doğduğu ve büyüdüğü, ailesi, akrabaları, arkadaşları ve öğretmenleri tarafından şekillenmiş karakteri ile ilgili olmaktadır.

Yaş: Girişimcilik için diğer özellikler kadar yaşta çok önemlidir. Genç yaşta bir kişinin iş kurması iş değiştirmesi yetişkin bir bireye nazaran daha kolay olmaktadır. Bu yaş aralığı genel olarak 22-55 olarak belirlenmiştir. Genç girişimcilerin iş fikri oluşturma ve risk alma konusunda daha cesur olduğunu söylemek yanlış olmaz. Bununla birlikte yaşın önemli olmasının bir sebebi de girişimci kişinin dinamik ve enerjik olmasıyla ilgilidir.

İş Tecrübesi: Girişimci kişi için eğitim önemli olup burada bahsedilen eğitim sadece okullarda verilen eğitim değil iş başında alınan eğitimden de bahsedilmektedir. Kişinin girişim fikri oluşmadan önce bir iş tecrübesine sahip olması girişimci için önemli olup iş fikrini hayata geçirmede kolaylık sağlayacaktır.

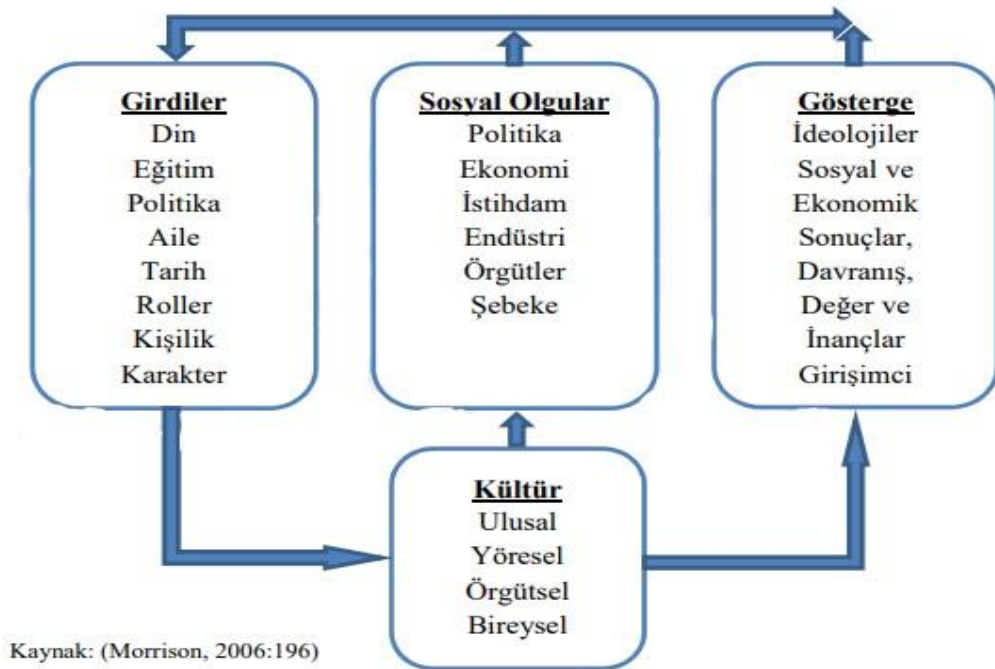
Rol Modelleri: Girişimci kişiler iş fikri oluşmasında ve sonrasında olan süreçte hayatındaki bir kişiyi örnek alabilmektedir. Bu durum girişimci için önemlidir. Rol modelleri; Aile, akraba veya öğretmenlerinden biri olabilir.

3.4. Girişimciliğin Önündeki Engeller

Günümüzde girişimcilik ve meslek seçimi önemli olduğu kadar zordur. Girişimci olma yönünden kişinin kendi kişisel özellikleri kadar bulunduğu çevre de önemli konumdur. Bu durum avantaj olduğu kadar dezavantajları da içerisinde barındırmaktadır. Kişinin girişimci kişilik özelliklerinin oluşması doğduğu aile, büyüdüğü şehir, akrabalar, arkadaş çevresi ve öğretmenlerinin de katkısıyla girişimci olma potansiyelini artırır bu süreç aynı zamanda avantaj olabileceği gibi dezavantaj durumlarını da içerisinde barındırmaktadır. Kişi bu çalışmada daha önce bahsedilen şartlarda yetişmezse girişimci kişilik özelliği oluşmaz (İlhan, 2003). Benzer kişilik özelliklerini birçok birey taşımak ile birlikte herkes girişim cesaretinde bulunamaz. Bu nedenle girişimci kişinin, kişilik özellikleri önem taşımaktadır.

Girişimci kişi iş fikrine sahip olmakla birlikte bunu plan proje haline getirip, işi kurma aşamasına getirmekte, bunun için zaman, emek ve sermaye ortaya koymaktadır. Sermayesini kaybetme riskini, başarısız olup zarar etmeyi bununla birlikte başarılı olup kar edeceğini göz önünde bulundurmaktadır. Bu bağlamda girişimcinin motivasyon, güven ve başarı ihtiyacı olmaktadır. Bu özellikleri ile birlikte sermaye ortaya koyabilmeli en önemlisi bilgi ve tecrübesi ile iş fikrini güçlendirmelidir. Günümüz bilgi toplumu sermayeden çok bilgiye önem vermektedir (Ataman, 2009: 18).

Morrison girişimciliğin önündeki engelleri şekildedeki gibi açıklamıştır. Ona göre girişimci kişinin kişiliği bu durumlardan olumlu etkilendiği kadar olumsuz da etkilenmektedir.

Şekil 3. Girişimciliğin Önündeki Engeller

Girişimciliğin kişilik özelliklerinin olumsuz yönde oluşmasında girdiler olarak tanımlanan; Din, eğitim, politika, aile, tarih, roller, kişilik ve karakter etki etmektedir. Eğer ki bu özellikler uygun ise girişimci kişilik özellikleri olumlu yönde etkilenir. Eğer bu özellikler girişimcilik için uygun değilse kişinin girişimci kişiliği oluşması olumsuz yönde etkilenir. Yani iş fikri olsa dahi girişimde bulunamaz.

Girişimci kişilik özelliklerinin oluşması sonrasında kültürel etkenler kişiliğin oluşumuna katkıda bulunur. Kültür; ulusal kültür, yöresel kültür, örgütsel kültür ve bireysel kültür olmak üzere açıklanmaktadır. Doğduğumuz aile, büyüdüğümüz şehir, gittiğimiz okullar bu kültürün bir parçasıdır. Bunların yanı sıra girişimci kişiliğin oluşumunda ideolojiler, sosyal ve ekonomik durum, davranışlar ve inanç etkili faktörlerdendir. Bu oluşum girişimci kişilik oluşumunun önünde engel olarak görülmektedir.

Girişimciliğin önünde birçok engel olması yanı sıra girişimci olmak isteyen kişiler için ülkemizde birçok kurum destek vermektedir. Bu kurumlar;

- Kosgeb (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı)
- Tüsiad (Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği)
- Tügiad (Türkiye Genç İş İnsanları Derneği)
- Kadiger (Türkiye Kadın Girişimciler Derneği)
- Teskomb (Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği)
- T.C. Ekonomi Bakanlığı
- Kalkınma Ajansları
- KGF Kredi Garanti Fonu

Kosgeb: Ekonomiye ve istihdama katkıda bulunmak amacıyla küçük ve orta ölçekli işletmelerin etkinliğini arttırmak ve rekabet güçlerini yükseltmek için işletmelere ve girişimcilere ekonomik gelişlere bağlı olarak destek vermek amacıyla kurulmuştur (Öktem, Aydın & Ekinci, 2007, s.54). Kosgeb 2010 yılında kurulmuş olup kurulduğu tarihten günümüze kadar olan süreçte yeni girişimcileri desteklemek amacıyla uygulamalı girişimcilik programı yürütmektedir (Namal, Koçanlı & Aksoy, 2018).

Tüsiad: 1971 yılında kurulmuş olan sivil toplum kuruluşu Tüsiad girişimcilerin, iş ahlakı etiğine uygun faaliyet göstermesi yönünde destek verir. Bu bağlamda toplumsal kalkınmanın,

istihdamın, yenilikçi iş fikirlerinin ve eğitim kapasitesinin artırılması için çalışmalarını yürütmektedir (Tümen& Özertan, 2020).

Tügiad: 1986 yılında kurulmuş olup genç girişimcilerin günümüz şartlarında hayallerini gerçekleştirmek amacıyla destekte bulunmaktadır.

Yukarıda bahsetmiş olduğumuz kurumlar girişimcilere teşvik programları kapsamında destek vermektedir. Bunlardan en önemli ve en çok başvurulan sivil toplum kuruluşu Kosgeb, Tüsiad ve Tügiad'dır.

4. SONUÇ

Meslek seçiminde bireylerin kendilerini iyice tanıması oldukça önemlidir. İlk olarak kendi yeteneklerini, neler yapmaktan hoşlandıklarını, nelerden zevk almadıklarını bilmeleri gerekir. Sonrasında meslekler hakkında iyi bilgiye sahip olmaları gerekir ve böylelikle o mesleğin kendine uygun olup olmadığını gözlemlemiş olurlar. Bireyler hayatı boyunca mutlu olmak için kendilerine en uygun mesleği seçmelidir. Çünkü meslek seçimi insanların tüm hayatını etkilemektedir. Kendilerine uygun bir meslek seçmeyen bireyler çalıştıkları meslekte başarısız ve mutsuz olurlar ve bu onların hayatını olumsuz yönde etkiler.

İnsanlar mesleklerini seçerken nelerden zevk aldıklarına çok önem vermelidir. Örneğin; “Ben nasıl bir ortamda çalışmak isterim?”, “Mesleğin gerektirdiği özellikler bana uygun mu?”, “Sececeğim mesleğin iş bulma olanakları nelerdir?”, “Meslekte ilerleme ve kariyer yapma olanakları nelerdir?” gibi soruları insanlar kendilerine sorarak mesleklerini seçmelidir. Meslek seçiminde en çok yapılan hatalar ise o mesleğin kendine uygunluğunu denetlemeden anne ve babanın istediği mesleği seçmek, yaşlıların etkisinde kalmak, yetenekler göz ardı edilerek statüsüne göre meslek seçmek, popüler mesleklere yönelmek gibi durumları sayabiliriz.

Meslek seçimi oldukça önemli olup girişimcilik de bir o kadar önemlidir. Günümüz şartlarında özellikle genç işsizlik oranı çok yüksek olmakla birlikte bireyler kendi iş fikirlerini hayata geçirmeyi amaçlamaktadır. Kişiler işsizlik, ücret yetersizliği, seçtiği mesleği sevmemek, işçi ve işin nitelik uyumsuzluğu, gelir yetersizliği, bağımlı çalışmak istememe ve kendi işinin patronu olmak gibi birçok sebepten kendi işini kurmak istemektedir. Bu konuda hem devlet hem de sivil toplum kuruluşları girişimcilere destek olmaya çalışmaktadır. Devlet, girişimciliğin önünü açmak ve girişim yoluyla istihdama katkıda bulunma sebebiyle teşvik programları oluşturmuştur.

Burada önemli konulardan birisi girişimci kişiliğin oluşmasında gerekli eğitimlerin zamanında verilmesidir. Girişimci kişilik doğumdan itibaren başlayarak oluşan bir süreçtir. Bu süreçte çıraklık, stajyerlik, girişimcilik kapsamında programlar ve bölümler oluşturulmalıdır.

Meslek seçimi ve girişimcilik kişilere doğru aktarılmalıdır. Bu aktarımın erken yaşlarda yapılması kişinin kendisini ve yapmak istedikleri konusunda doğru kararlar vermesi adına önemlidir. Birçok birey girdiği işte mutlu olmadığı halde gelir elde edebilmek için çalışmak zorunda kalmaktadır. Gençler ise sürekli iş değiştirme ve girdiği işte tutunamamaktadır. Bu ve benzeri sorunların yaşanmaması için kişilere erken yaşlarda gerekli eğitim verilmeli ve teşvik programları arttırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ataman, G., (2009),” İşletme Yönetimi Temel Kavramlar ve Yeni Yaklaşımlar”, Türkmen Kitabevi, İstanbul
- Aydın E., (2020) “Girişimcilik Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin, Girişimci Kişilik Özellikleri Ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki; Batı Karadeniz Bölge Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama” Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalında Doktora Tezi
- Çiçek R. Ve Durna, U., (2012).” Meslek İdealleri Ve Girişimcilik Niyetleri”.Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , Sayı: 17, Cilt: 9
- Çögürçü, İ., (2016) “İktisadi Doktrinlerde Geçmişten Günümüze Girişimciliğin Önemi” Selçuk Ün. Sos. Bil. Ens. Der. 2016; (35): 65-80 - İktisat / Derleme
- Durak, İ., (2011) “Girişimciliği Etkileyen Çevresel Faktörlerle İlgili Girişimcilerin Tutumları: Bir Alan Araştırması” Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt 9, Sayı 2, 2011, 191 - 213,
- Erdem, F. (2001). “Girişimcilerde Risk Alma Eğilimi ve Belirsizliğe Tolerans İlişkisine Kültürel Yaklaşım.” Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, (2): 43-61
- Hansemark, O. C. (2000). Predictive Validity of TAT and CMPS on the Entrepreneurial Activity, ”Start of a New Business: A Longitudinal Study”. Journal of Management Psychology, 15(7): 634-654.
- Hısrıç, Robert D. ve Michael P. Peters .R; (1995) “Entrepreneurship: Starting, Developing, and Managing”, “A New Enterprise, Donnelley And Sons Company, United State Of America
- İlhan, S., (2003), “Sosyo-Ekonomik Bir Fenomen Olarak Girişimciliğin Oluşumunu Etkileyen Başlıca Faktörler”, Muğla Üniversitesi SBE Dergisi, Güz S.11, s.s.63

- İşcan Ö. F. ve Kaygın E.(2011). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma”. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,15 (2): 443-462
- Kepçeoğlu, M. (1990).” Psikolojik Danışma ve Rehberlik”. (5.Baskı). Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Kuzgun, Y. ve Bacanlı, F. (2005). “Lise Öğrencileri İçin Mesleki Olgunluk Ölçeği El Kitabı”. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kuzgun, Y., (2003)”Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş”, Ankara, Nobel Yayıncılık,
- Koçak, O., Kırtay, Ç. Ve Kaya, A. (2017) “Üniversite Öğrencilerinin İş Bulma Ve Kariyer Beklentilerinin İş Ve Meslek Danışmanlığı Hizmetlerinden Etkilenmesi: Yalova Üniversitesi Örneği” Trakya Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi Haziran 2017 Cilt 6 Sayı 1
- Kayalar, M. Ve Ömürbek, N.,(2007) “Girişimci Adaylarının Risk Almaya Yatkınlık Özelliğinin Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi” Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 21 Ocak 2007 Sayı: 1
- Koh, H. C. (1996). TestingHypotheses of EntrepreneurialCharacteristics A Study of Hong Kong MBA Students. Journal of ManagerialPsychology, 11(3): 12- 25
- Morrison, A.(2006). A contextualisation of entrepreneurship. International Journal of Entrepreneurial Behavior& Research, 12, 192 - 209.
- Murthy, C. (2009). Small ScaleIndustriesandEntrepreneurial Development. Mumbai: Himalaya Publishing House.
- Namal, M.k., Koçanlı, M. Ve Aksoy B.,(2018)” Kosgeb Girişimcilik Programı: Eleştirel Bir Değerlendirme”Akademik Hassasiyetler Cilt:5 Sayı:9
- Öğüt, A.,Şendoğdu A. ve Yılmaz, N. (2006). “Bilişimci Girişimci Tipolojisi Açısından Bilgi Yönetiminin İlkeleri”, Uluslararası Girişimcilik Kongresi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, İktisadi ve İdari Birimler Fakültesi, Kongre Dizisi:11, No: 86, Kırgızistan-Bişkek, 25-27 Mayıs, (s. 431-436).
- Özertan, G.ve Tümen, S.,(2020)” Katma Değerin Artırılması, İnovasyon Ve Dijital Tarım” Mart 2020 Yayın No: TÜSİAD-T/2020-03/615
- Ören, K. Ve Biçkes M., (2011)” Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri :Nevşehir’deki Yüksek Öğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.16, S.3, S.67-86

- Polat, Ş., (2017)“İş Özellikleri, İş-Yaşam Dengesi Ve Meslekten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişkilerin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi “Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı Doktora tezi
- Razon, N. (1983). “Meslek Seçimi ve Mesleğe Yönelme” Eğitim ve Bilim Dergisi sayı:8,s:43
- Shane, Scott.(2003)” A General Theory of Entrepreneurship, Edward Elgar Publishing, UK,
- Telman, N., Ünsal, P., (2004).” Çalışan Memnuniyeti”. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Tan, H.,(1992)” Psikolojik Danışma ve Rehberlik”, Milli Eğitim Bakanlığı Yay. s. 122
İstanbul.
- Tikici, M.,& Aksoy, A. (2013). “Girişimcilik ve Küçük İşletmeler”. Nobel Yayıncılık.
- Usluer, E., (2005) “Meslek İncelemesi Kılavuzu”, Ankara, Nobel Yayıncılık, 2005.